

Агенција за државну управу Републике Српске

На основу члана 61. став 2. Закона о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08) и члана 5. став 2. Уредбе о стручном испиту за рад у управи Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 1/03), директор Агенције за државну управу доноси

ПРОГРАМ

ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА РАД У УПРАВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим програмом утврђује се градиво, правни извори и правна литература за све предмете из којих запослени и приправници (у даљем тексту: кандидати) са високом и вишом стручном спремом, односно средњом стручном спремом полажу стручни испит за рад у управи Републике Српске.

II - ПРОГРАМ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА КАНДИДАТЕ СА ВИСОКОМ И ВИШОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ

Члан 2.

Програм стручног испита за рад у управи Републике Српске за кандидате са високом и вишом стручном спремом садржи за предмете:

1. ОСНОВИ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА

а) Градиво:

ОСНОВИ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА

1. Појам устава

1.2. Предмет, развој и својства уставног права

1.3. Класификација устава

1.4. Кодификовани и некодификовани уставни

2. Доношење, промјена и проглашење устава

2.1. Доношење устава

2.2. Промјена устава

3. Устав и уставно уређење Босне и Херцеговине

3.1. Основна обиљежја

3.2. Уставни принципи

3.3. Суверенитет, облик и систем власти у Босни и Херцеговини

4. Облик и систем државне власти

4.1. Принцип подјеле власти

4.2. Систем јединства власти

4.3. Систем власти у Босни и Херцеговини на нивоу заједничких институција

4.4. Систем власти у Републици Српској

4.5. Систем власти у Федерацији Босне и Херцеговине

5. Организација државне власти

5.1. Парламент

5.2. Шеф државе

5.3. Влада

6. Типови државног уређења

6.1. Унитарна држава

6.2. Федерална држава

6.3. Регионална држава

7. Људска права и слободе

7.1. Лична права и слободе

7.2. Политичка права

7.3. Економско-социјална права

7.4. Нова права и слободе

8. Облици демократије

8.1. Облици непосредне демократије у Босни и Херцеговини

8.2. Облици непосредне демократије у Републици Српској

8.3. Изборни систем у уставним одредбама

8.4. Изборни систем у Босни и Херцеговини

8.5. Политичке странке

9. Правна држава, уставност и законитост

9.1. Начело уставности и законитости у Босни и Херцеговини и ентитетима

10. Организација власти у Босни и Херцеговини

10.1. Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине

10.2. Предсједништво Босне и Херцеговине

10.3. Савјет министара

10.4. Уставни судови

10.5. Уставни суд Босне и Херцеговине

10.6. Промјена Устава Босне и Херцеговине

10.7. Правосудни органи Босне и Херцеговине

10.8. Тужилаштво Босне и Херцеговине

10.9. Правобранилаштво Босне и Херцеговине

10.10. Омбудсман за људска права

10.11. Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине

11. Процес конституисања и организација власти у Републици Српској

11.1. Држављанство и друга државна обиљежја Републике Српске

11.2. Основне одредбе Устава о статусу Републике

11.3. Људска права и слободе према Уставу Републике Српске

11.4. Организација Републике

12. Уставно уређење Федерације Босне и Херцеговине

12.1. Процес конституисања Федерације

12.2. Извршна власт Федерације

12.3. Кантоналне власти

12.4. Локална самоуправа у Федерацији

12.5. Промјене Устава Федерације Босне и Херцеговине.

ОСНОВИ ЕВРОПСКИХ ИНТЕГРАЦИЈА

13. Настанак и проширење Европске уније

13.1. Циљеви интеграција

14. Институције ЕУ

14.1. Савјет Европске уније (Савјет министара, Савјет)

14.2. Европски савјет

14.3. Европска комисија

14.4. Европски парламент

14.5. Суд европских заједница

14.6. Европски ревизорски суд

14.7. Европски Омбудсман

14.8. Европска Централна банка

15. Функционисање / Процедуре - акти

15.1. Право ЕУ

15.2. Извори права ЕУ

16. Процес стабилизације и придруживања

16.1. Критеријуми за чланство

16.2. Од подношења захтјева до чланства

16.3. ПСП (САП)

16.4. Хронологија односа БиХ и ЕУ

16.5. Споразум о стабилизацији и придруживању

16.6. Финансијска подршка.

б) Правни извори

1. Устав Босне и Херцеговине у издању Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (публикација број 6 из 2002. године),

2. Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 21/92) и Амандмани на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05 и 117/05)

3. Устав Федерације Босне и Херцеговине и кантона - жупанија Федерације Босне и Херцеговине, Збирка Устава БиХ и Збирка Устава кантона - жупанија Федерације Босне и Херцеговине (ЈП НИО "Службени лист БиХ", Сарајево, 1997),

4. Статут Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине", број 17/08),

5. Изборни закон Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 52/05, 65/05, 77/05, 24/06, 32/07, 33/08 и 37/08).

в) Литература

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи за вишу и високу школску спрему; издавач Агенција за државну управу и ЈУ Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2010. године.

2. СИСТЕМ ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

а) Градиво:

1. Појам управе

1.1. Државна управа

1.2. Јавна управа

1.3. Карактеристике савремене управе

1.4. Конвергенција управних система и европских принципа јавне управе

2. Извршна власт

2.1. Извршна власт у Босни и Херцеговини

3. Извршна власт у Републици Српској

3.1. Влада и њена овлашћења

3.2. Републички органи управе

3.3. Органи државне управе на нивоу ентитета

3.4. Органи управе у федерацији БиХ

3.5. Кантонална управа

3.6. Брчко Дистрикт

3.7. Унутрашња организација републичких органа управе

3.8. Руковођење државним органима управе

3.9. Принцип монократског руковођења

4. Однос органа државне управе и других државних органа у БиХ

4.1. Однос органа државне управе према Парламентарној скупштини

4.2. Однос органа државне управе према Предсједништву

4.3. Однос органа државне управе према Савјету министара

4.4. Положај управе у Републици Српској

4.5. Однос органа државне управе према Народној скупштини

4.6. Однос органа државне управе и предсједника Републике

4.7. Однос управе према Влади

4.8. Међусобни односи органа управе у Републици Српској

4.9. Однос органа државне управе и судова

4.10. Правосудна управа

4.11. Однос органа државне управе и јавног тужилаштва

4.12. Однос управе према грађанима

5. Класификација људских права и њихова управна заштита

6. Модел, послови, контрола и заштита локалне самоуправе у Републици Српској

- 6.1. Позитивно правни оквир
- 6.2. Послови локалне самоуправе
- 6.3. Надзор над радом јединица локалне самоуправе
7. Локална самоуправа у Федерацији БиХ
  - 7.1. Јединице локалне самоуправе
  8. Облици контроле управе
  9. Дјелатност и функције органа државне управе
    - 9.1. Послови државне управе
    - 9.2. Вршење управног надзора
    - 9.3. Инспекцијски надзор
  10. Управно-правни институти
    - 10.1. Управно-правни однос
    - 10.2. Управно-правна норма
    - 10.3. Управна ствар
    - 10.4. Управни поступак
    - 10.5. Управни акт
    - 10.6. Управна радња
    - 10.7. Управни надзор
    - 10.8. Управни спор
  11. Акти управе
    - 11.1. Појам и класификација
    - 11.2. Управни акти
    - 11.3. Врсте управних аката
    - 11.4. Правно дејство управног акта
    - 11.5. Извршење управног акта
    - 11.6. Правоснажност управног акта
    - 11.7. Додаци управном акту
    - 11.8. Погрешни управни акти
  12. Материјални акти управе (управне радње)
    - 12.1. Појам и врсте
    - 12.2. Управне радње неауторитативног карактера
    - 12.3. Управне радње ауторитативног карактера
  13. Јавне службе
    - 13.1. Развој јавне службе према важећем праву
  14. Лични статус грађана
    - 14.1. Лично име
    - 14.2. Породично стање
    - 14.3. Пословна способност
    - 14.4. Пребивалиште и боравиште
    - 14.5. Држављанство
    - 14.6. Држављанство Републике Српске
    - 14.7. Вођење службених евиденција везаних за лични статус грађана
    - 14.8. Евиденције органа унутрашњих послова
    - 14.9. Путне исправе.
- б) Правни извори
  1. Закон о Савјету министара Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 38/02, 81/07 и 94/07),
  2. Закон о министарствима и другим органима управе (“Службени гласник БиХ”, бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06 и 88/07),
  3. Закон о управи Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број 32/02),
  4. Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05 и 32/07),
  5. Закон о Влади Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08),
  6. Закон о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 118/08 и 11/09),

7. Закон о државним службеницима (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08),

8. Закон о инспекцијама у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 113/05 и 1/08),

9. Закон о локалној самоуправи Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 101/04, 42/05 и 118/05),

10. Закон о Влади Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 1/94, 8/95, 19/03, 2/06 и 8/06),

11. Закон о управи Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 28/98 и 26/02),

12. Закон о министарствима и другим органима управе (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 5/03, 19/03, 42/03, 26/04, 42/04, 38/05, 2/06 и 8/06),

13. Закон о државној служби у Федерацији Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ”, бр. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05 и 8/06).

в) Литература

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи за вишу и високу школску спрему; издавач Агенција за државну управу и ЈУ Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2010. године.

3. УПРАВНИ ПОСТУПАК И УПРАВНИ СПОР

а) Градиво:

А. УПРАВНИ ПОСТУПАК

1.1. Појам и значај управног поступка

1.2. Општи поглед на развој управног поступка

1.3. Општи и посебни управни поступци

1.4. Примјена Закона о општем управном поступку

1.5. Основна начела општег управног поступка

2.1. Надлежност за вођење управног поступка

2.2. Службено лице овлашћено за вођење поступка и за рјешавање

2.3. Правна помоћ

2.4. Странка у управном поступку

2.5. Општеће органа и странка

2.6. Рокови

2.7. Одржавање реда у управном поступку

2.8. Трошкови поступка

3.1. Покретање поступка

3.2. Измјена и одустанак од захтјева

3.3. Поравнање

3.4. Поступак до доношења рјешења

3.5. Доказни поступак

3.6. Окончање првостепеног управног поступка

4. Поступак по жалби - правна средства

4.1. Право жалбе

4.2. Поништавање првостепеног рјешења

4.3. Оглашавање рјешења ништавим

4.4. Измјене првостепеног рјешења

4.5. Жалба кад првостепено рјешење није донесено у законском року

4.6. Рок за доношење и достављање другостепеног рјешења

4.7. Ванредна правна средства

5. Извршење рјешења

5.1. Извршење рјешења у управном поступку.

Б. УПРАВНИ СПОР

1. Појам значај управног спора

2. Врсте управних спорова

2.1. Објективни и субјективни управни спор

2.2. Спор за поништај акта и спор пуне јурисдикције

2.3. Општи и посебни управни спор

3. Предмет управног спора

4. Разлози за вођење управног спора
5. Покретање управног спора
6. Акти против којих се не може водити управни спор
7. Надлежност судова у управном спору
8. Стране у управном спору
- 8.1. Тужилац, тужена страна и заинтересована лица
9. Тужба
- 9.1. Тужба - основ за покретање управног спора
- 9.2. Рок за подношење тужбе
- 9.3. Начин предаје тужбе
- 9.4. Подношење тужбе у управном спору због “ћутања администрације”
- 9.5. Садржај тужбе и тужбеног захтјева
10. Поступак по тужби
- 10.1. Претходни поступак по тужби и формално испитивање тужбе
- 10.2. Редовни поступак по тужби
11. Рјешавање у управним споровима
- 11.1. Рјешавање по судији појединцу
12. Одлуке у управним споровима
- 12.1. Рјешење
- 12.2. Пресуда
13. Правна средства у управном спору
- 13.1. Жалба
- 13.2. Захтјев за ванредно преиспитивање судске одлуке
- 13.3. Приједлог за понављање поступка
14. Обавезност пресуде
15. Заштита слобода и права зајамчених уставом

б) Правни извори

1. Закон о општем управном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 13/02, 87/07),
2. Закон о управним споровима (“Службени гласник Републике Српске”, број 109/05).

в) Литература

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи за вишу и високу школску спрему; издавач Агенција за државну управу и ЈУ Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2010. године.

4. РАДНИ ОДНОСИ И РАДНИ ОДНОСИ У УПРАВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

а) Градиво:

1. Радни однос - основни појмови
- 1.1. Појам и битни елементи радног односа
- 1.2. Радно мјесто
- 1.3. Радно искуство
- 1.4. Радни стаж
- 1.5. Стручна спрема
- 1.6. Стручни испит
- 1.7. Радно вријеме
- 1.8. Радна књижица
- 1.9. Послови запошљавања
- 1.10. Носиоци функције запошљавања
- 1.11. Осигураници и пензијски стаж
- 1.12. Стаж осигурања
- 1.13. Стаж осигурања са увећаним трајањем
- 1.14. Посебан стаж
- 1.15. Заштита и здравље на раду
- 1.16. Колективни уговор
2. Радни однос по општим прописима о раду
- 2.1. Прописи о раду
- 2.2. Закључивање и примјена уговора о раду
- 2.3. Радно вријеме

- 2.4. Одмори и одсуства
- 2.5. Заштита радника
- 2.6. Заштита права радника
- 2.7. Плате и накнаде
- 2.8. Одговорност за повреде обавеза из уговора о раду и материјална одговорност
- 2.9. Забрана дискриминације и право на штрајк
- 2.10. Престанак радног односа
- 2.11. Казнене и остале мјере
3. Радни однос запослених у јавној управи
- 3.1. Увод
- 3.2. Агенција за државну управу
- 3.3. Важеће законодавство за радне односе државних службеника
- 3.4. Радна мјеста државних службеника
- 3.5. Општи акт о систематизацији
- 3.6. Запошљавање, постављење и именовање државних службеника
- 3.7. Услови за заснивање радног односа државног службеника
- 3.8. Пробни рад
- 3.9. Приправници и волонтери
- 3.10. Распоређивање и премјештај државних службеника
- 3.11. Оцјена рада и напредовање државних службеника
- 3.12. Дневни, седмични и годишњи одмор
- 3.13. Плаћено и неплаћено одсуство
- 3.14. Одговорност
- 3.15. Права и дужности државних службеника
- 3.16. Разрјешење руководећих државних службеника
- 3.17. Вишак државних службеника
- 3.18. Престанак радног односа
- 3.19. Плата државног службеника
- 3.20. Одбор државне управе за жалбе
- 3.21. Остала законска рјешења о државним службеницима
- 3.22. Радни односи запослених у локалној управи и самоуправи
4. Здравствено осигурање радника
- 4.1. Обавезно здравствено осигурање
- 4.2. Проширено здравствено осигурање
- 4.3. Приватно здравствено осигурање
5. Пензијско и инвалидско осигурање
- 5.1. Обавезно осигурање
- 5.2. Добровољно осигурање
- 5.3. Обавезно осигурање лица док се налазе у одређеним околностима
- 5.4. Пензијски стаж
- 5.5. Докуп стажа
- 5.6. Права из пензијског и инвалидског осигурања
- 5.7. Усклађивање пензија, органи и стручна служба Фонда.
- б) Правни извори
1. Закон о раду (“Службени гласник Републике Српске”, број 55/07),
2. Закон о државним службеницима (“Службени гласник Републике Српске”, број 118/08),
3. Закон о локалној самоуправи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 101/04, 42/05 и 118/05),
4. Закон о радним односима у државним органима (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 11/94 и 96/03),

5. Општи колективни уговор (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 27/06 и 31/06),

6. Посебни колективни уговор за запослене у органима управе у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 14/08 и 25/08),

7. Уредба о начелима за унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста у републичким органима управе (“Службени гласник Републике Српске”, број 18/09),

8. Уредба о категоријама и звањима државних службеника (“Службени гласник Републике Српске”, број 18/09),

9. Уредба о стручном испиту за рад у управи Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 1/03 и 97/05),

10. Правилник о јединственим правилима и процедури јавне конкуренције за запошљавање и постављење државних службеника (“Службени гласник Републике Српске”, број 68/09),

11. Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности државних службеника (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 39/03 и 39/05),

12. Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности службеника јединица локалне самоуправе (“Службени гласник Републике Српске”, број 37/05),

13. Правилник о поступку оцјењивања и напредовања државних службеника и намјештеника (“Службени гласник Републике Српске”, број 43/09),

14. Кодекс понашања државних службеника (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 83/02 и 83/09).

в) Литература

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи за вишу и високу школску спрему; издавач Агенција за државну управу и ЈУ Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2010. године.

5. КАНЦЕЛАРИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

а) Градиво:

1. Појам, садржај и значај канцеларијског пословања

2. Начела канцеларијског пословања

2.1. Начело тачности

2.2. Начело једнообразности

2.3. Начело једноставности

2.4. Начело експедитивности

2.5. Начело економичности

2.6. Начело будности

3. Прописи о канцеларијском пословању

4. Системи канцеларијског пословања

5. Уредба о канцеларијском пословању

5.1. Картотека предмета

5.2. Примање, отварање, прегледање и распоређивање поште

5.3. Разврставање и распоређивање поште

5.4. Завођење предмета и аката

5.5. Отпремање поште

5.6. Развођење аката

5.7. Архивирање и чување предмета

6. Печат и жиг

6.1. Израда печата

6.2. Чување, употреба и евиденција печата

6.3. Поступак у случајевима истрошености и нестанка печата

6.4. Жиг

7. Овјеравање потписа, рукописа и преписа

7.1. Уписник за овјеравање

7.2. Потврда о овјеравању

8. Таксено пословање

9. Пријем странака

9.1. Радне просторије и њихово коришћење

9.2. Употреба телефона.

б) Правни извори

1. Закон о општем управном поступку (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 13/02 и 87/07),

2. Закон о овјеравању потписа, преписа и рукописа (“Службени гласник Републике Српске”, број 11/95),

3. Закон о административним таксама и накнадама (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 37/01, 52/01 и 34/06),

4. Закон о печатима (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 17/92, 63/01 и 49/07),

5. Закон о културним добрима (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 11/95 и 103/08),

6. Закон о архивској дјелатности (“Службени гласник Републике Српске”, број 119/08),

7. Уредба о канцеларијском пословању републичких органа управе (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 1/04 и 13/07),

8. Упутство о спровођењу канцеларијског пословања републичких органа управе (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 31/05, 5/06, 10/06, 10/07, 31//09, 43/09 74/09 и 99/09),

9. Упутство о извршавању Закона о овјеравању потписа, рукописа и преписа (“Службени гласник Републике Српске”, број 16/95),

10. Упутство о начину вођења евиденције о израђеним печатима са грбом Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 12/92),

11. Правилник о условима за оснивање и почетак рада архива (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

12. Правилник о евиденцијама које води Архив Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 14/02 и 36/08),

13. Правилник о начину примопредаје архивске грађе између имадача архивске грађе и Архива Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

14. Правилник о одабирању архивске грађе из регистратурског материјала (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

15. Правилник о чувању и заштити архивске грађе и регистратурског материјала изван архива (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00).

в) Литература

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи за вишу и високу школску спрему; издавач Агенција за државну управу и ЈУ Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2010. године.

III - ПРОГРАМ СТРУЧНОГ ИСПИТА ЗА КАНДИДАТЕ СА СРЕДЊОМ СТРУЧНОМ СПРЕМОМ

Члан 3.

Програм стручног испита за рад у управи Републике Српске за кандидате са средњом стручном спремом садржи за предмете:

1. ОСНОВИ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА И ОСНОВИ СИСТЕМА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

А. Основи уставног уређења

а) Градиво:

1. Појам, предмет и извори уставног права:

1.1. Појам устава,

1.2. Извори уставног права,

1.3. Врсте устава,

- 1.4. Поступак доношења и промјене устава;
2. Устав и уставно уређење Босне и Херцеговине:
  - 2.1. Државна обилежја БиХ,
  - 2.2. Предсједништво Босне и Херцеговине,
  - 2.3. Парламентарна скупштина (састав, избор, начин, одлучивања и надлежности),
  - 2.4. Савјет министара,
  - 2.5. Уставни суд (састав, начин избора и одлучивање);
3. Устав и уставно уређење Републике Српске:
  - 3.1. Основна начела Устава,
  - 3.2. Права и дужности Републике,
  - 3.3. Народна скупштина (избор, надлежност и начин рада),
  - 3.4. Предсједник Републике,
  - 3.5. Влада Републике Српске (избор, састав, надлежност и акти које доноси),
  - 3.6. Државна обилежја Републике Српске,
  - 3.7. Уставни суд Републике Српске,
  - 3.8. Омбудсман Републике Српске.

Б. Основи система државне управе и локалне самоуправе

а) Градиво:

1. Појам управе:
  - 1.1. Државна управа,
  - 1.2. Јавна управа;
2. Функција органа државне управе Републике Српске:
  - 2.1. Вршиоци послова државне управе;
3. Послови органа државне управе;
4. Организација органа државне управе:
  - 4.1. Унутрашња организација,
  - 4.2. Руковођење радом органа управе;
5. Односи органа државне управе:
  - 5.1. Према Народној скупштини, предсједнику Републике и Влади,
  - 5.2. Према Омбудсману,
  - 5.3. Према општини и граду,
  - 5.4. Према грађанима,
  - 5.5. Међусобни односи органа државне управе;
6. Финансирање органа државне управе:
  - 6.1. Средства за исплату зараде државним службеницима,
  - 6.2. Средства за материјалне трошкове.

б) Правни извори:

1. Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 21/92) и Амандмани на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05 и 117/05),
2. Уставни закон за спровођење Устава Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 21/92),
3. Закон о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 29/94 и 23/98),
4. Устав Босне и Херцеговине у издању Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (публикација број 6 из 2002. године),
5. Закон о Омбудсману Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 4/00),
6. Општи оквирни споразум за мир у БиХ, Документи Дејтон-Париз, Бања Лука, 1997,
7. Закон о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 38/02, 81/07 и 94/07),
8. Закон о Влади Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08),

9. Закон о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 118/08 и 11/09),

10. Закон о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08).

в) Литература:

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи, другим државним органима, локалној самоуправи и организацијама које врше јавна овлаштења, за кандидате са средњом стручном спремом, издавач Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2003. године.

2. ОСНОВИ УПРАВНОГ ПОСТУПКА, ОСНОВИ РАДНИХ ОДНОСА И РАДНИХ ОДНОСА У УПРАВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

а) Градиво:

А. Основи управног поступка

1. Појам и врсте управног поступка:

- 1.1. Општи управни поступак,
- 1.2. Посебне врсте управног поступка;
2. Важење Закона о општем управном поступку;
3. Основна начела управног поступка;

4. Надлежност за вођење и рјешавање у управном поступку:

- 4.1. Начело надлежности,
- 4.2. Стварна надлежност,
- 4.3. Мјесна надлежност,
- 4.4. Сукоб надлежности,
- 4.5. Службено лице (орган) овлашћено за вођење управног поступка,
- 4.6. Изузеће службеног лица,
- 4.7. Правна помоћ;

5. Странка и њено заступање:

- 5.1. Странацка или правна способност,
- 5.2. Процесна способност,
- 5.3. Заступници странака (законски, привремени, заједнички представник);
6. Општење органа и странака (поднесци, позивање, записник, разгледање списка и обавјештења о току поступка);
7. Достављање:
  - 7.1. Посредно достављање,
  - 7.2. Лично достављање,
  - 7.3. Посебни случајеви достављања,
  - 7.4. Доставница;
8. Рокови и повраћај у пређашње стање;

9. Трошкови поступка:

- 9.1. Општи трошкови,
- 9.2. Посебни трошкови;

10. Првостепени поступак (покретање по службеној дужности и поводом захтјева странке):

- 10.1. Скраћени поступак;
11. Доказивање и доказна средства,
  - 11.1. Исправе,
  - 11.2. Свјedoци,
  - 11.3. Изјава странке,
  - 11.4. Вјештаци,
  - 11.5. Тумачи,
  - 11.6. Увиђај;

12. Одлуке у управном поступку:

- 12.1. Рјешење и врсте рјешења,
- 12.2. Облик и саставни дијелови рјешења,
- 12.3. Закључак;

13. Жалба у управном поступку:

- 13.1. Појам жалбе и право улагања,

- 13.2. Надлежност, рок и садржај жалбе,
- 13.3. Рад првостепеног органа по жалби;
14. Ванредна правна средства;
15. Коначно, извршно и правоснажно рјешење.

б) Правни извори:

1. Закон о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 13/02 и 87/07).

в) Литература:

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи, другим државним органима, локалној самоуправи и организацијама које врше јавна овлаштења, за кандидате са средњом стручном спремом, издавач Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2003. године.

Б. Основи радних односа и радних односа у управи Републике Српске

а) Градиво:

1. Основни појмови:

- 1.1. Радни однос,
- 1.2. Радно мјесто,
- 1.3. Радно искуство,
- 1.4. Радни стаж,
- 1.5. Посебан стаж,
- 1.6. Радна књижица,
- 1.7. Радно вријеме,
- 1.8. Стручни испит,
- 1.9. Стручна спрема;

2. Прописи и уговори који регулишу област радних односа;

3. Радни однос државних службеника,

3.1. Запошљавање, постављење и именовање,

3.2. Оцјена рада и напредовање у служби,

3.3. Услови за пријем државног службеника у радни однос,

3.4. Пробни рад,

3.5. Приправнички стаж,

3.6. Премјештај,

3.7. Дневни, седмични и годишњи одмор,

3.8. Плаћено и неплаћено одсуство,

3.9. Одговорност државних службеника (материјална и дисциплинска),

3.10. Престанак радног односа;

4. Остала права и обавезе из радног односа:

4.1. Провјеравање радних способности и стручно оспособљавање,

4.2. Прековремени рад,

4.3. Заштита на раду,

4.4. Заштита права радника,

4.5. Плата и друга примања запослених.

б) Правни извори:

1. Закон о раду ("Службени гласник Републике Српске", број 55/07),

2. Закон о државним службеницима ("Службени гласник Републике Српске", број 118/08),

3. Општи колективни уговор ("Службени гласник Републике Српске", бр. 27/06 и 31/06),

4. Посебни колективни уговор за запослене у органима управе у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", бр. 14/08 и 25/08).

в) Литература:

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи, другим државним органима, локалној самоуправи и организацијама које врше јавна овлаштења, за кандидате са средњом стручном спремом, издавач Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2003. године.

3. КАНЦЕЛАРИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

а) Градиво:

1. Појам, садржај и значај канцеларијског пословања и писарница:

1.1. Начела канцеларијског пословања,

1.2. Појам и значај писарнице,

1.3. Врсте службених аката;

2. Примање поште:

2.1. Појам и значај примања поште,

2.2. Пријем поднесака непосредно од странке,

2.3. Поступак са поднесцима за чије рјешење није надлежан орган,

2.4. Потврда пријема поднеска,

2.5. Подизање поште из поштанског преградка,

2.6. Поступак са поштом упућеном на личност,

2.7. Поступак са повјерљивом и строго повјерљивом поштом,

2.8. Поступак са оштећеним пошиљкама,

2.9. Поступак са пошиљкама у вези са лицитацијом или конкурсом,

2.10. Поступак са ванредним писмима,

2.11. Отварање поште,

2.12. Доставнице,

2.13. Поступак са нетаксираним поднесцима,

2.14. Прегледање и распоређивање поште,

2.15. Пријемни штампил,

2.16. Означивање организационих јединица;

3. Врсте дјеловодника:

3.1. Обични дјеловодник,

3.2. Повјерљиви и строго повјерљиви дјеловодник,

3.3. Скраћени дјеловодник;

4. Завођење аката у дјеловодник и картотека:

4.1. Почетак вођења и закључивања,

4.2. Задуживање аката,

4.3. Попис аката,

4.4. Достављање аката у рад,

4.5. Интерна доставна књига,

4.6. Уписивање података у картотеку,

4.7. Уписивање аката за управне предмете;

5. Прикупљање података за израду аката;

6. Коришћење образаца у раду;

7. Враћање ријешених предмета писарници,

7.1. Развођење аката,

7.2. Роковник предмета;

8. Отпремање поште:

8.1. Контролник поште;

9. Јединствени класификациони знакови;

10. Појам и значај архиве:

10.1. Архивирање предмета,

10.2. Архивска књига,

10.3. Архивска грађа,

10.4. Регистратурски материјал,

10.5. Руковање предметима стављањем у архиву,

10.6. Реверс;

11. Штампил, печати и жиг:

11.1. Чување печата и жигова,

11.2. Евиденција о печатима и жиговима,

11.3. Употреба печата,

11.4. Израда печата,

11.5. Поступак у случају нестанка печата;

12. Радне просторије и њихово коришћење;

13. Овјера потписа, рукописа и преписа:

13.1. Надлежност за овјеру потписа, рукописа и преписа,

13.2. Књига овјера.

б) Правни извори:

1. Закон о архивској дјелатности (“Службени гласник Републике Српске”, број 119/08),

2. Закон о овјеравању потписа, преписа и рукописа (“Службени гласник Републике Српске”, број 11/95),

3. Закон о печатима (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 17/92, 63/01 и 49/07),

4. Закон о административним таксама и накнадама (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 37/01, 52/01 и 34/06),

5. Уредба о канцеларијском пословању републичких органа управе (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 1/04 и 13/07),

6. Упутство о спровођењу канцеларијског пословања републичких органа управе (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 31/05, 5/06, 10/06, 10/07, 31//09, 43/09 и 74/09),

7. Упутство о извршавању Закона о овјеравању потписа, рукописа и преписа (“Службени гласник Републике Српске”, број 16/95),

8. Упутство о начину вођења евиденције о израђеним печатима са грбом Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 12/92),

9. Правилник о условима за оснивање и почетак рада архива (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

10. Правилник о начину примопредаје архивске грађе између ималаца архивске грађе и Архива Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

11. Правилник о одабирању архивске грађе из регистратурског материјала (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

12. Правилник о чувању и заштити архивске грађе и регистратурског материјала изван архива (“Службени гласник Републике Српске”, број 31/00),

13. Правилник о евиденцијама које води Архив Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 14/02 и 36/08).

в) Литература:

1. Приручник за полагање стручног испита за рад у јавној управи, другим државним органима, локалној самоуправи и организацијама које врше јавна овлашћења, за кандидате са средњом стручном спремом, издавач Службени гласник Републике Српске, Бања Лука, 2003. године.

Члан 4.

Запослени у органима управе који у складу са посебним законима полажу стручни испит за одређену струку полажу општи дио стручног испита из предмета и градива описаних у чл. 2. и 3. овог програма, а стручни дио истог испита из предмета и градива по програму органа управе у којем су запослени.

IV - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 5.

Даном примјене овог програма престаје да важи Програм за полагање стручног испита за рад у управи Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 7/03 и 73/03).

Члан 6.

Овај програм се примјењује од 1. марта 2010. године и исти ће се објавити у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 23.02/020-9/10
27. јануара 2010. године
Бања Лука

Директор,
Драгомир Кутлија, с.р.